

A decorative header consisting of a grid of circles. The top portion of the grid is dark red, and the bottom portion is a lighter shade of red. One circle in the lower part of the grid is highlighted in a light pink color.

Projecte de Llei del Memorial Democràtic

Legislatura 2003-2006

Els textos d'aquesta publicació, els
ha facilitat el Parlament de Catalunya.

Índex

Presentació	3
Projecte de la Llei de Memorial Democràtic Admissió a tràmit	4
Debat de totalitat	12
Relació de compareixences	28
Manifest a favor de l'aprovació de la Llei del Memorial Democràtic	30

El Pla de govern 2004-2007, elaborat a partir de l'Acord per a un govern catalanista i d'esquerres, va preveure per primera vegada la creació del Memorial Democràtic amb la finalitat de preservar la memòria històrica de la lluita per la democràcia.

D'acord amb aquesta previsió, el Departament de Relacions Institucionals i Participació va elaborar l'Avantprojecte de Llei del Memorial Democràtic, a partir dels informes redactats sobre aquest tema per la comunitat científica i de les aportacions de les entitats memorialistes.

Entre el 17 i el 31 de gener de 2006 el text es va sotmetre a informació pública per tal de facilitar la participació de totes les persones, entitats i institucions interessades. S'hi van recollir gairebé totes les observacions fetes i, finalment, el Govern el va aprovar el març de 2006.

En la posterior tramitació parlamentària del Projecte de Llei, un total de 24 persones, entitats i institucions van comparèixer davant la Comissió de Cultura del Parlament, en la qual van exposar les seves consideracions. Malgrat tot, la tramitació parlamentària del Projecte va decaure per finiment de la legislatura abans de la seva aprovació.

L'article 54 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que la Generalitat i els altres poders públics de Catalunya han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita per les llibertats democràtiques i els drets nacionals i socials. Amb aquesta finalitat, han d'adoptar les iniciatives institucionals necessàries per al reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans i ciutadanes que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i de l'autogovern de Catalunya.

L'apartat 2 del mateix article preveu que la Generalitat ha de vetllar per tal que la memòria històrica es converteixi en símbol permanent de tolerància, de dignitat dels valors democràtics, de rebuig dels totalitarismes i de reconeixement de totes les persones que han patit persecució a causa de les seves opcions personals, ideològiques o de consciència.

Per tant, en vista del mandat estatutari que disposa l'article esmentat i tenint en compte la tasca realitzada fins ara pel Programa per al Memorial Democràtic en la preparació del Projecte de Llei i la reivindicació insistentment, formulada per les entitats memorialistes catalanes, la creació d'un Memorial Democràtic serà una de les qüestions que caldrà d'abordar durant la pròxima legislatura.

En aquest sentit, aquesta publicació té per objectiu donar a conèixer el treball parlamentari que s'ha dut a terme fins ara en relació amb la creació del Memorial Democràtic i ser útil per a la tasca que cal reprendre. Conté el Projecte de Llei del Memorial Democràtic que es va presentar el mes de març al Parlament de Catalunya, així com també una part de l'activitat parlamentària corresponent a aquesta iniciativa. Igualment s'hi ha volgut incloure el Manifest de suport al Memorial Democràtic que l'Associació d'Expresos Polítics del Franquisme va llegir en la seva compareixença davant la Subcomissió de Cultura del Parlament.

Acompanya aquest document, en forma d'annex, la transcripció de totes les compareixences, facilitada pel Parlament de Catalunya.

Text presentat

Reg. 38708 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 28.03.2006

A LA MESA DEL PARLAMENT

Ernest Maragall i Mira, secretari del Govern de la Generalitat de Catalunya

CERTIFICO:

Que en la sessió del Govern de la Generalitat de Catalunya, celebrada el dia 14 de març de 2006, es va prendre, entre d'altres, l'acord que es reproduïx a continuació:

«A proposta del conseller de Relacions Institucionals i Participació s'aprova l'avantprojecte de Llei del Memorial Democràtic i s'autoritza l'esmentat conseller perquè el presenti al Parlament.»

I perquè consti i als efectes oportuns, lliuro el present Certificat a Barcelona, el quinze de març de dos mil sis.

Ernest Maragall i Mira

PROJECTE DE LLEI DEL MEMORIAL DEMOCRÀTIC

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

La preservació de la memòria històrica d'un país és una expressió de la seva llibertat. La reivindicació del compromís polític de la ciutadania per la conquesta de les llibertats és una manifestació de cultura democràtica. Les polítiques públiques endegades pels governs per recordar i difondre la lluita i l'esforç d'aquells ciutadans i ciutadanes que van donar el millor de si mateixos per restaurar els valors i principis democràtics davant l'opressió dels règims totalitaris, dictadures i formes autoritàries de govern, són un senyal d'identitat de l'Estat democràtic. Apel·lar al passat per comprendre el present i per afrontar el futur és un signe de cultura política de les societats desenvolupades. És una demostració de virtut pública a la qual els representants de la sobirania popular no poden renunciar.

Els estats amb més tradició democràtica han dut a terme polítiques públiques que, en més o menys intensitat, han consistit a commemorar i difondre la seva història democràtica, com a referent permanent per a la ciutadania i les seves respectives societats i, en general, per al món. Així ha esdevingut, especialment en aquells països que al llarg de la seva història han patit la intervenció estrangera de règims totalitaris o han estat víctimes de llurs pròpies dictadures. Un element comú de la reivindicació de la memòria col·lectiva ha estat homenatjar els protagonistes de la llibertat davant la tirania, per la seva abnegació i pel seu sacrifici, i difondre el seu exemple a generacions futures. Per tant, memòria del passat i pedagogia social envers el futur són factors d'identitat política i, àdhuc, d'orgull nacional.

A Catalunya i a Espanya, el sistema democràtic actual té el seu origen i s'ha construït en l'antifranquisme. Però la transició a un sistema democràtic es va fer a partir d'un procés de reforma endegat des de la legalitat institucional de la dictadura instaurada pel general Franco, després de l'aixecament militar contra la II República, que va perpetrar la destrucció de totes les institucions democràtiques, i entre elles la de la Generalitat de Catalunya. La transició es va produir en un context presidit per institucions i altres actors polítics clarament vinculats a la dictadura. De fet, el primer element de trencament amb el passat franquista va ser el resultat de les primeres eleccions democràtiques del 15 de juny de 1977 i, sobretot, la promulgació de la Constitució de 27 de desembre de 1978. Vista en la perspectiva del temps transcorregut, aquesta transició a la democràcia va donar uns resultats polítics positius, tot i que amb les seves llums no es poden oblidar ombres innegables. I entre aquestes es troba l'oblit i la preservació de la memòria dels ciutadans i ciutadanes, i entitats de tota mena que, en condicions molt dures d'un règim dictatorial de quaranta anys, van posar per davant de qualsevol altra consideració personal o familiar l'objectiu de recuperar les llibertats arrabassades per la dictadura franquista, tot sacrificant el seu treball, la seva integritat física o la seva vida. En aquest sentit, un dels dèficits de la transició a la democràcia fou la institucionalització de la desmemòria, l'oblit de la tradició democràtica i els seus protagonistes que, no obstant això, són els que donen sentit i un valor especial al sistema polític actual i als drets i llibertats de què el conjunt de la societat gaudeix.

La societat catalana i espanyola continuen tenint un deute amb el seu propi passat. El naixement i la consolidació de l'Estat democràtic ja no pot ser encerclat per secrets, enigmes i silencis. S'escau alliberar la pluralitat de memòries. Tot i que des del Govern de la Generalitat i de les institucions de l'Estat s'han pres iniciatives per recuperar el passat i dignificar les víctimes de la dictadura del general Franco, encara cal dur a terme una decidida política pública en aquest sentit. S'escau una plena rehabilitació moral i social de totes les persones represaliades durant el franquisme, per tal que els i les supervivents, familiars, amistats i generacions futures es reconeixin justament rescabades.

Amb aquesta finalitat es crea el Memorial Democràtic, com a instrument per a la realització de polítiques públiques a dur a terme pel Govern de la Generalitat destinades a la recuperació de la memòria de persones i institucions que van fer front a un règim ignominiós i amb la voluntat d'articular-se en xarxa amb altres institucions de la memòria de caire similar d'arreu del món que estiguin fonamentades en la difusió i coneixement dels valors de l'antifeixisme i l'antitotalitarisme. Una recuperació que ha de ser entesa com a commemoració de la lluita per les llibertats, però també com una oportunitat per investigar la història col·lectiva i finalment, com una via per difondre a les generacions presents i futures el coneixement dels fonaments del sistema de llibertats de què la societat gaudeix.

El Memorial Democràtic vol ser l'expressió de la pluralitat de memòries en el marc de la lluita per les llibertats democràtiques tot i fent referència a diferents perspectives: ideològiques, socials, de gènere, d'àmbit geogràfic o territorial, etc.

El Memorial s'ha de centrar en l'etapa 1931-1980, la qual cosa no ha d'impedir la seva obertura, a través de la programació cultural, a tradicions democràtiques anteriors o contemporànies.

ARTICLE 1. NATURALESA

1. El Memorial Democràtic es crea com una entitat de dret públic, dotada de personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar, tant en l'àmbit públic com en el privat, en l'exercici de les funcions que aquesta Llei li encomana.

2. El Memorial Democràtic resta adscrit al Departament que determini el Govern.

ARTICLE 2. OBJECTE I FINALITAT

El Memorial Democràtic té per objecte el desplegament de les polítiques públiques del Govern adreçades a l'acció cívica de recuperació, commemoració i foment de la memòria democràtica, és a dir, del coneixement de la II República, de la Generalitat republicana, de la guerra civil, de la repressió de la dictadura, de l'exili i de la deportació, dels valors i de les accions de l'anti-franquisme i, per tant, de totes les tradicions de la cultura democràtica, amb la finalitat prioritària d'estimular la comprensió del temps present.

ARTICLE 3. FUNCIONS

1. El Memorial Democràtic ha de desenvolupar les funcions següents:

a) La configuració d'un centre estable de commemoració, conservació, difusió, formació, assessorament i participació de la societat en el coneixement de la II República, la guerra civil, la repressió franquista, l'exili, la deportació i les arrels antifranquistes del sistema de valors de la democràcia. A aquests efectes, li correspon la formulació de propostes de polítiques públiques de recuperació, conservació i foment de tots els elements i factors que integren i configuren la memòria democràtica.

b) La commemoració de la memòria democràtica mitjançant la proclamació de la vigència dels valors democràtics com a fonament d'organització i de convivència de la societat catalana actual i l'homenatge a les víctimes directes o indirectes de la lluita per la democràcia.

- c) La recerca d'informació, pròpia o aliena, sobre els elements personals, materials i documentals que nodreixen els referents de la lluita per la recuperació de les llibertats públiques.
- d) La conservació del patrimoni democràtic, a través de la creació d'un fons informatiu integrat per un banc de dades audiovisuals, bases de dades i l'inventari d'elements i de llocs significatius de les lluites democràtiques, així com l'impuls de programes de conservació in situ: localització i senyalització de llocs emblemàtics de la Guerra Civil, la repressió franquista i la lluita antifranquista.
- e) La creació d'una biblioteca especialitzada.
- f) La formació mitjançant l'organització de jornades, cursos, seminaris i conferències.
- g) La difusió social del patrimoni democràtic per mitjà d'un servei d'informació documental i un portal informàtic, així com la creació d'una exposició permanent i la realització d'exposicions temporals.
- h) La participació i l'estímul a les entitats i grups que tenen per objecte tant la preservació de la memòria democràtica com la reflexió sobre la societat present, i la constitució d'un observatori dels valors democràtics.
- i) La recuperació i divulgació del paper de les dones en el patrimoni democràtic, com a persones amb capacitat de decisió autònoma i subjectivitat històrica.

2. Les funcions de conservació de patrimoni moble i documental i les funcions de biblioteca seran complementàries a les d'altres institucions amb competències en aquestes matèries. La resta de funcions del Memorial Democràtic s'exerciran sens perjudici de les que tinguin atribuïdes altres òrgans de l'administració de la Generalitat.

ARTICLE 4. FACULTATS

En l'exercici de les seves funcions, el Memorial Democràtic pot:

- a) Establir els contractes, convenis, pactes i condicions que tingui per convenient, amb persones físiques i jurídiques, públiques i privades, sempre no siguin contraris als seus fins, a l'ordenament jurídic, a l'interès públic i al principi de bona administració.
- b) Constituir consorcis, fundacions, societats i altres entitats de caràcter associatiu, o participar en les ja constituïdes.

ARTICLE 5. ORGANITZACIÓ

1. Els òrgans de govern i administració del Memorial Democràtic són la Junta de Govern, la presidència i la direcció.
2. El Memorial Democràtic té autonomia orgànica i funcional i es regeix pel que disposa aquesta Llei, pels seus Estatuts, i per les altres normes i reglaments d'organització interna i de funcionament.
3. En les activitats que així ho requereixin, els òrgans de govern i administració són assistits pel Consell Assessor i pel Consell de Participació.

ARTICLE 6. LA JUNTA DE GOVERN

1. La Junta de Govern és el màxim òrgan de govern i administració del Memorial Democràtic, i està integrada pel conseller o consellera del Departament al qual està adscrit l'ens públic, que n'ostenta la presidència, i per catorze membres més, designats de la forma següent:

- a) Set membres nomenats pel Govern, a proposta dels departaments de la Presidència, Cultura, Educació, Relacions Institucionals i Participació, Justícia, Universitats, Recerca i Societat de la Informació, i Comerç, Turisme i Consum.
- b) Quatre membres de lliure designació, nomenats pel Govern, a proposta de la presidència de la Junta de Govern.
- c) El director/a del Museu d'Història de Catalunya.
- d) El coordinador de l'Àrea d'Història i Pensament Contemporani del Departament de la Presidència.
- e) El director/a de l'Arxiu Nacional de Catalunya.

2. El director/a del Memorial Democràtic assisteix a les reunions amb veu però sense vot.

ARTICLE 7. ESTATUT DELS O DE LES MEMBRES DE LA JUNTA DE GOVERN

Els o les membres de la Junta de Govern resten subjectes, si escau, al règim d'incompatibilitats aplicable a l'Administració de la Generalitat.

ARTICLE 8. FUNCIONS DE LA JUNTA DE GOVERN

1. Són funcions de la Junta de Govern:

- a) La proposta de nomenament al conseller o consellera competent dels o de les membres del Consell assessor i del Consell de Participació.
- b) L'aprovació de reglaments i altres normes d'organització interna i de funcionament.
- c) Coordinar les diferents actuacions en matèries vinculades amb l'objecte i la finalitat del Memorial.
- d) L'aprovació de la formalització de convenis de col·laboració amb altres entitats públiques o privades.
- e) La constitució i la participació del Memorial Democràtic en consorcis, fundacions, societats i altres ens associatius.
- f) L'aprovació de l'avantprojecte de pressupost.
- g) L'aprovació dels comptes anuals, la liquidació del pressupost i el programa d'actuacions, d'inversions i de finançament de l'ens.

h) L'aprovació de l'informe anual.

i) Les altres funcions que li encomanin els Estatuts i les seves normes de funcionament.

j) Les funcions d'assessorament que li demani el Govern o el conseller o consellera del Departament al qual està adscrit el Memorial Democràtic.

2. El règim de sessions de la Junta de Govern es regula en els Estatuts del Memorial Democràtic.

3. Els acords de la Junta de Govern s'adopten per majoria simple i els empats es resolen amb el vot de qualitat del president/a. En tot allò que no estigui regulat en aquesta Llei o els Estatuts, la Junta es regeix per les regles de funcionament dels òrgans col·legiats.

ARTICLE 9. LA PRESIDÈNCIA

Són funcions del president/a:

a) Representar el Memorial Democràtic.

b) Convocar i presidir les sessions de la Junta de Govern, i resoldre els empats de les votacions amb el seu vot de qualitat.

c) Les altres funcions que li encomanin els Estatuts i les normes de funcionament, o que li encomani el Govern en l'àmbit d'actuació de l'entitat.

ARTICLE 10. LA DIRECCIÓ

1. El director/a del Memorial Democràtic és nomenat pel Govern, a proposta del conseller o consellera del Departament al qual resti adscrit el Memorial, d'entre professionals de reconeguda solvència en el coneixement de les matèries que són objecte del Memorial Democràtic.

2. El director/a té les funcions que li atribueixin els Estatuts i les altres normes de funcionament, i les que li pugui delegar la Junta de Govern i el president/a, d'acord amb els Estatuts.

ARTICLE 11. EL CONSELL ASSESSOR

1. El Consell Assessor és l'òrgan de consulta i assessorament del Memorial Democràtic.

2. El Consell Assessor està integrat per deu membres, nomenats pel conseller o consellera competent, a proposta de la Junta de Govern, entre professionals de reconeguda solvència en el coneixement de les matèries que són objecte del Memorial Democràtic i pel director/a de la Filmoteca de Catalunya.

3. El director/a del Memorial Democràtic assisteix a les reunions del Consell Assessor amb veu però sense vot.

4. El Consell Assessor elegeix el president/a d'entre els seus membres.

5. Les funcions del Consell Assessor es fixaran en els Estatuts del Memorial Democràtic.

ARTICLE 12. EL CONSELL DE PARTICIPACIÓ

1. El Consell de Participació és l'òrgan consultiu per mitjà del qual les entitats que tenen per objecte la preservació de la memòria democràtica participen en les iniciatives i les activitats del Memorial Democràtic.
2. Els o les membres del Consell de Participació són nomenats pel conseller o consellera del Departament al qual s'adscriu el Memorial Democràtic, a proposta de la Junta de Govern, entre representants d'entitats que tinguin per objecte la preservació de la memòria democràtica, persones físiques amb una reconeguda trajectòria en la defensa dels valors cívics i de la memòria democràtica i altres entitats que se significaren per la lluita antifranquista.
3. El director/a del Memorial Democràtic assisteix a les reunions del Consell de Participació, amb veu però sense vot.
4. El nombre de membres i les funcions del Consell de Participació es fixaran en els Estatuts del Memorial Democràtic, així com també els criteris de selecció dels seus membres d'acord amb els principis de major representació, equilibri territorial i respecte a la diversitat.
5. El Consell de Participació escull al president/a d'entre els seus membres.

ARTICLE 13. RÈGIM JURÍDIC

1. El Memorial Democràtic es regeix per les disposicions d'aquesta Llei, per la Llei 4/1985, de l'Estatut de l'Empresa Pública Catalana, el text refós de la qual va ser aprovat pel Decret Legislatiu 2/2002, de 24 de desembre; pels seus Estatuts, i per la resta de l'ordenament jurídic.
2. En la seva activitat el Memorial actua subjecte al dret privat. En l'exercici de les seves funcions públiques el Memorial Democràtic ha d'actuar d'acord amb les lleis de règim jurídic de l'Administració de la Generalitat i del procediment administratiu i amb les lleis reguladores del tractament i de la protecció de les dades personals.
3. El Memorial Democràtic es relaciona amb el Govern de la Generalitat a través del Departament al qual està adscrit.
4. Els acords de la Junta de Govern i les resolucions del seu president/a posen fi a la via administrativa i són susceptibles de recurs davant la jurisdicció contenciosa administrativa.

ARTICLE 14. RECURSOS HUMANS

1. El personal al servei del Memorial Democràtic és de caràcter laboral. Tanmateix, els llocs de treball que impliquen l'exercici de funcions o potestats públiques corresponen al personal funcionari adscrit al Memorial Democràtic.
2. El Memorial Democràtic ha de seleccionar el seu propi personal amb subjecció als principis de publicitat, mèrit i capacitat.

ARTICLE 15. RECURSOS ECONÒMICS I PATRIMONI

1. Per al seu funcionament, el Memorial Democràtic disposa dels recursos econòmics següents:
 - a) Les assignacions pressupostàries establertes en el pressupost de la Generalitat.

- b) Les contraprestacions establertes en els convenis que es formalitzin amb altres institucions públiques i privades.
- c) Les subvencions, transferències i altres ingressos de dret públic.
- d) Ajuts, donacions i altres ingressos de dret privat.
- e) Els rendiments de les publicacions, estudis i altres actuacions i serveis.
- f) El rendiment dels béns que li siguin adscrits i dels que pugui adquirir.
- g) El producte de les operacions de crèdit, prèvia autorització del Departament d'Economia i Finances.

2. Anualment, la Junta de Govern ha d'elaborar i aprovar un avantprojecte de pressupost, que ha de ser tramès al Govern perquè l'integri, degudament singularitzat, en els pressupostos generals de la Generalitat.

3. El control econòmic i financer s'ha d'exercir per mitjà d'auditoria i de conformitat amb la Llei de finances públiques de la Generalitat.

4. Per al compliment de les seves funcions, el Memorial Democràtic tindrà un patrimoni integrat pels béns i drets que li siguin adscrits per l'Administració de la Generalitat i pels que adquireixi per qualsevol títol.

ARTICLE 16. INFORME ANUAL

1. La Junta de Govern ha d'elaborar anualment un informe sobre les seves activitats, amb inclusió de les propostes i les observacions que cregui adients.

2. L'informe anual ha de ser lliurat al Parlament i al Govern i publicat per aquest.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL ÚNICA

Amb l'objectiu de perseguir la paritat de gènere els òrgans del Memorial Democràtic tendiran a assolir en la seva composició una participació mínima del 50% de dones.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. En el termini de quatre mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern, per mitjà de decret, i a proposta del conseller o consellera del Departament al qual està adscrit el Memorial Democràtic, ha d'aprovar-ne els Estatuts.

Segona. Es faculta al conseller o consellera d'Economia i Finances a fer les adaptacions pressupostàries necessàries per dotar el Memorial Democràtic dels recursos econòmics que calguin per al seu establiment i funcionament.

Tercera. Aquesta Llei entra en vigor l'endemà d'haver estat publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

ANTECEDENTS DEL PROJECTE DE LLEI

1. Projecte de Llei del Memorial Democràtic.
2. Avantprojecte de Llei presentat al Consell Tècnic.
 - Certificat del Consell Tècnic.
3. Memòria explicativa.
 - Justificació de l'oportunitat de la disposició.
 - Marc normatiu.
 - Fase d'informació pública.
 - Al·legacions presentades.
 - Memòria econòmica.
4. Informe d'impacte de gènere de l'ICD.
5. Informe de l'Agència de Protecció de Dades.
6. Informe de l'Assessoria Jurídica.
7. Informe de la Comissió Assessora «El Memorial Democràtic, instrument d'una política pública de la memòria».

12 Projecte de Llei del Memorial Democràtic. Debat de totalitat

(tram. 200-00050/07)

D'acord amb l'article 105.2, presenta la iniciativa l'honorable senyor Joan Saura, conseller de Relacions Institucionals i Participació.

El conseller de Relacions Institucionals i Participació (Sr. Joan Saura i Laporta)

Presento avui el Projecte de Llei del Memorial Democràtic, un projecte de Llei que s'inscriu en la voluntat d'aquest Govern d'impulsar una política pública de recuperació de la memòria democràtica. He de dir que l'anterior Govern de Convergència i Unió ja havia tirat endavant algunes iniciatives, no íntegres, disperses, però algunes iniciatives en aquest sentit, que crec que han de tenir continuïtat en la conformació, hi insisteixo, d'una política pública de recuperació de la memòria democràtica.

Volem que el Memorial sigui una institució que impulsi i que tingui com a funció principal convertir la memòria col·lectiva dispersa en un patrimoni col·lectiu, en un capital ètic i polític que alhora commemori la lluita per l'assoliment dels valors democràtics, faci un homenatge als seus protagonistes i estimuli la formació i la investigació i traslladi cap a les noves generacions els valors inestimables de la pau, de la llibertat i de la democràcia.

Aquest Projecte de Llei, per tant, cobreix un buit, un dèficit, una assignatura pendent per part de les nostres institucions, jo diria per part de les institucions del conjunt de l'Estat espanyol. Després de més de vint-i-cinc anys d'aprovació de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, encara avui no tenim aquesta institució, malgrat l'enorme patiment sofert per la pèrdua de les nostres institucions d'autogovern, la persecució de la nostra llengua i de la nostra cultura, per l'empresonament, tortura i mort de tants catalans i catalanes en defensa de la democràcia i de les llibertats nacionals de Catalunya. Amb tot, crec que podem afirmar que és innegable que en els darrers anys hi ha hagut un increment de la sensibilitat, de les activitats relacionades amb aquesta tasca, tant des de la societat civil, com també des de diverses institucions.

Vull prendre com a punt de referència simbòlic un acte que l'any 2002, la tardor del 2002, es va celebrar en el Liceu de Barcelona, organitzat per l'Associació Catalana d'Expresos Polítics, quan van llegir una declaració en què declaraven, en què formulaven, en què demanaven la formació d'un memorial democràtic. Deien, en aquell manifest –hi insisteixo, el 2002, en el Liceu–, el següent: “Volem, demanem que la memòria de l'experiència de la dictadura i les seves conseqüències, que la memòria i l'experiència de la lluita per la llibertat s'incorporin al coneixement comú de les futures generacions, perquè és la història d'aquest país, és la història del seu país. Conèixer i difondre la història no és garantia que els desastres no es repeteixin, però contribueix a consolidar i aprofundir la cultura democràtica, una ètica d'esforç col·lectiu de la llibertat i de la pau. Volem que aquest sigui el nostre llegat i per aquesta raó proposem a l'Administració catalana la creació del Memorial Democràtic, un llegat del coneixement que passi als ciutadans i a les ciutadanes, civilment més savis i més lliures.”

Doncs bé, el Projecte que avui els presento té el seu origen, simbòlicament, en aquesta manifestació i en aquesta demanda de l'acte d'homenatge, en definitiva, als represaliats pel franquisme.

Voldria, per tant, en primer lloc, retre un homenatge a totes les persones, els homes i les dones que durant tot aquest temps han lluitat per la llibertat, van lluitar per la llibertat i han continuat lluitant pel coneixement de la memòria democràtica, per moltes associacions: per l'Amical de Mauthausen, per l'Associació d'Expresos, per Les Dones del 36, per l'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica, per l'Associació Pro-Memòria als Immolats per la Llibertat i per tantes i tantes d'altres institucions que en aquest període han tirat endavant iniciatives perquè l'oblit no es cristal·litzés i no es consolidés. I, per tant, a elles, en primer lloc és a elles a qui devem, en aquests moments, el manteniment de la nostra memòria històrica.

Vull fer també referència a moltes iniciatives, tant en el camp dels historiadors com de la investigació que han passat a Catalunya, que han determinat que avui tinguem un patrimoni important, ja, d'investigació amb relació a això; a molts mitjans de comunicació, periodistes que han tirat endavant documentals, informacions, monogràfics... Crec que TV3, en bona part, ha estat també molt capdavantera a intentar recuperar aquesta memòria històrica.

De persones, no vull dir cap nom. Si m'ho permeten, només en diré un; en podria dir molts, però segur que me'n deixaria. Però no puc deixar de mencionar en Josep Benet, que des de sempre, des del començament, des de la seva tasca en aquest

Parlament, a l'inici de la recuperació de l'autogovern i, posteriorment, des d'una entitat de la Generalitat de Catalunya, va impulsar..., i crec que va ser un mestre que a Catalunya avui tinguem un seguit d'investigadors i d'historiadors que continuen, en definitiva, fent tasca perquè coneguem quina ha estat la història democràtica de Catalunya.

És per això que el Projecte que els presentem avui no és un projecte tancat de govern, ni és un projecte precipitat, ni és un projecte que s'ha fet en tres mesos. És un projecte que té un any i mig, que ha estat consensuat, participat, debatut amb totes les entitats i associacions que s'ocupen d'això, i a més a més és un projecte que avui té un gran consens, per no dir una unanimitat, des del punt de vista dels historiadors. Inicialment vam fer un encàrrec al Centre d'Estudis sobre les Èpoques Franquista i Democràtica, que ens va entregar un document, que vam parlar amb les institucions; també vam parlar amb alguns diputats i diputades de tots els grups parlamentaris, perquè volíem saber la seva experiència. I finalment, ara fa un any, vam encarregar a una comissió d'experts, presidida per en Borja de Riquer, però que la formaven Cristina Borderies, Manuel J. Borja Villeda, Joan B. Cuya, Àngel Duarte, Montserrat Duch, Josep Fontana, Montserrat Iniesta, Conxita Mir, Carme Molinero, Paul Preston, Manuel Josep Risques, Anna Sellés, Antoni Segura, Ricard Vinyes. Per tant, una comissió de quinze persones, historiadors, que crec que contempen i conformen el bo i el millor que té aquest país en aquest moment, que signifiquen i que expressen pluralitat des del punt de vista ideològic, des del punt de vista, fins i tot, dels seus corrents historiogràfics i que ara fa sis o set mesos em van entregar un informe, per unanimitat de tots, fent una proposta de memorial democràtic.

Per tant, els vull dir que presento aquest Projecte amb la tranquil·litat, des del punt de vista de la professionalitat dels historiadors, de la investigació, que darrere hi ha un consens i un treball plural d'experts i del moviment associatiu, que en definitiva és la garantia que el Projecte que volem tirar endavant és un projecte que evidentment significarà no només la recuperació de la memòria democràtica, objectiu fonamental, sinó que és un projecte que assegura la pluralitat, l'obertura, la professionalitat, el rigor en aquesta institució, que crec que és fonamental que tiri endavant a Catalunya.

He de dir que, per tant, quan ha arribat aquest Projecte aquí, arriba amb aquests dos consensos, un consens social i un consens acadèmic, i que m'agradaria molt que aquest consens –avui, crec que no podrà ser, per un grup parlamentari– fos un consens polític, independentment de les modificacions o de les esmenes que en el tràmit parlamentari s'hagin de fer.

Vull també assenyalar que és precisament avui, quan hi ha un article en un mitjà de comunicació titulat "Memoria histórica y consenso", d'en Julián Santamaría, que crec que és un article que sembla que estigui fet expressament per al debat que estem tirant endavant avui.

Vull, d'altra banda, dir que aquesta proposta, aquest Projecte del Memorial Democràtic no és un projecte de memorial democràtic que no té punts de referència. Hi ha referents a tot Europa, a Amèrica Llatina i en els països excomunistes, exsocialistes. En aquest sentit a França hi han més de vint-i-vuit centres que treballen, en definitiva, per la recuperació de la memòria democràtica; a Alemanya hi ha memorials de l'antifeixisme i de l'antiestalinisme; Itàlia compta –i espero que ara amb molta més força– amb institucions en aquest mateix sentit; a l'Europa de l'Est hi comencen a haver importants moviments i iniciatives en recuperació i en la memòria pel que ha estat l'estalinisme, per tant en contra de l'estalinisme; a Amèrica Llatina, a Xile i a Argentina, hi han iniciatives en aquest sentit. Per tant, que no és una experiència que plantegem a Catalunya al marge o sense referents en el món, sinó que avui en el món democràcia vol dir recuperació de la memòria democràtica i recuperació dels fets de la història que ha permès això.

Des d'aquest punt de vista vull dir que no és menys cert que tant a l'Estat espanyol com aquí s'ha obert un cert debat, una certa polèmica sobre la conveniència d'això. Això no serà retornar al passat, això no serà, en definitiva, fer revenja, això no serà problemes. Són alguns dels arguments que s'utilitzen per aquells que diuen que això avui, aquí, no és necessari; fins i tot hi han persones que fan advertiments apocalíptics i alarmistes sobre el perill de reobrir ferides del passat.

Jo vull tranquil·litzar tothom; no es tracta de cap revengisme, no es tracta de demanar cap responsabilitat, no es tracta de reo-

brir res. Del que es tracta és de no oblidar les persones i els fets que van lluitar per la democràcia i que són antecedents i referents nostres, del nostre sistema democràtic. Es tracta d'això. No es tracta de reescriure la història, no es tracta de demanar responsabilitats. Es tracta de dir que la nostra democràcia, que el nostre autogovern no neix el 1977, ni el 1978, ni el 1979. Hi han uns antecedents més propers; són els antecedents de la República, de la lluita antifeixista, que són els antecedents propers a la democràcia i als valors que avui nosaltres tenim.

És des d'aquest punt de vista que vull explicar tres darreres qüestions amb relació al Memorial, de forma breu. En primer lloc, com entenem la recuperació de la memòria; en segon lloc, per què, com justifiquem aquesta recuperació, i en tercer lloc, quines seran les funcions que el Memorial Democràtic farà.

En primer lloc, a l'hora de dir per què volem, com entenem la recuperació de la memòria històrica, és que estem convençuts que la recuperació de la memòria democràtica és un dret de la ciutadania, és un dret civil de la ciutadania. La ciutadania té dret a un coneixement rigorós, imparcial, objectiu sobre el passat i sobretot té dret a conèixer quines han estat les lluites democràtiques que han permès que avui Catalunya i l'Estat espanyol visquin en democràcia. Per això m'agrada sempre molt més parlar de memorial democràtic que de recuperació de la memòria històrica, tot i que sovint els utilitzem de forma simultània. Crec que és important que no estem davant de reescriure la història, sinó que estem davant d'un intent de recuperació de memòria democràtica, de donar valor, d'homenatjar, de fer visibles totes aquelles lluites, fets, persones que van contribuir de forma significativa que avui puguem gaudir d'un règim democràtic. Aquest és el fil argumental del Memorial Democràtic, aquest: el dret de tothom de conèixer com, de quina manera, amb quins processos s'han produït els fets que han acabat en una situació democràtica.

Volem recuperar també la memòria democràtica perquè, com he dit abans, necessitem, tota societat necessita referents ètics i democràtics que fonamentin els valors del futur. I en aquest sentit, ho repeteixo, la Segona República, la Generalitat republicana i la lluita antifranquista són els nostres antecedents democràtics més propers.

Per què volem impulsar aquest Memorial? Fonamentalment per dues raons. Una, per justícia. Durant anys i anys i anys aquelles persones que van defensar la legalitat democràtica semblava que eren els culpables. I, per tant, crec que ha arribat l'hora de dir que tots aquells homes i dones que en el seu moment van defensar la legalitat democràtica, que per defensar la legalitat democràtica van patir tortures, exili, morts, empresonaments..., volem dir-los que els fem un reconeixement. I, per tant, una funció important del Memorial és fer el reconeixement d'una qüestió que és de justícia.

En segon lloc, perquè és necessari per pedagogia política i salut democràtica. I en aquest sentit estic satisfet que en l'Estatut que aprovarem –n'estic segur– el 18 de juny aparegui un principi rector que d'alguna manera obliga o determina que la Generalitat de Catalunya té l'obligació de tirar endavant principis rectors de recuperació de la memòria democràtica.

Què és o què volem que sigui el Memorial Democràtic? Ho he dit abans, una institució amb aquest objectiu fonamental de recuperació de la memòria democràtica, que fonamentalment faci sis funcions –només les enumeraré per no fer-me llarg–, sis funcions.

Primera, la commemoració i homenatge de les persones. He de dir que, en aquest sentit, tenim ja algunes iniciatives que hem tirat endavant fent el reconeixement de les persones que van estar en els camps de concentració nazi o arribant a acords amb la Universitat de Lleida per tal de fer una senyalització dels llocs més emblemàtics de lluites democràtiques o de repressions feixistes en el moment de la dictadura. Per tant, primera funció del Memorial, commemoració i homenatge.

Segona funció, conservació de la memòria, no intentant monopolitzar ni molt menys els arxius, la informació, els materials que hi ha, però sí fer un banc de dades que permeti conèixer a Catalunya quin és el conjunt de documentació que existeix amb relació al Memorial Democràtic.

Funcions, en tercer lloc, de recerca; funcions de difusió; funcions de formació, i funcions de participació. Aquestes sis funcions –commemoració, conservació de la memòria, recerca, difusió, formació i participació– són algunes de les funcions principals que pensem que ha de fer el Memorial. No faré referència a explicar-los-les es, perquè veig que el temps se m'està acabant; simplement assenyalar que en algunes d'aquestes funcions en aquests dos anys ja hem començar a tirar endavant algunes iniciatives importants.

Val la pena que els digui, per acabar, que en aquests moments hi ha una línia de subvencions que ha determinat que arreu de Catalunya molts ajuntaments i moltes entitats hagin demanat subvencions per tirar endavant projectes d'aquestes característiques. Hem passat de, l'any 2005, 146 sol·licituds a, l'any 2006, l'actual, 274 sol·licituds d'experiències, d'iniciatives d'ajuntaments, d'entitats que ens demanen subvencions per tal de tirar endavant la recuperació de la seva memòria històrica en la seva localitat, en el seu territori, i que fins i tot en alguns casos són elements que es volen aprofitar des del punt de vista de la dinamització econòmica o turística d'aquestes localitats.

Per tant, senyores i senyors diputats, els demano el vot favorable. Malgrat el procés de participació, de debat, de reflexió, l'acord amb els acadèmics, estic obert evidentment a tot allò que sigui millorar aquest Projecte. Aquest és un projecte que té com a voluntat clara –ho dic una vegada més– la recuperació de la memòria democràtica d'aquest país; és a dir, passar de l'oblit que hem tingut històricament en aquest sentit. És una iniciativa capdavantera a l'Estat espanyol; ja l'anterior Govern havia tingut iniciatives capdavanteres en aquest sentit que no s'havien produït en altres governs. I és una experiència que va en la línia del que són avui els memorials democràtics més importants, no només de la Unió Europea, sinó dels països exsocialistes o dels països d'Amèrica Llatina. En definitiva, per tant, el que volem és entendre el procés històric que ha donat lloc, que ha fonamentat la nostra democràcia, la nostra Constitució i el nostre Estatut.

El vicepresident primer

Senyor conseller...

El conseller de Relacions Institucionals i Participació

Acabo, senyor president, simplement dient que el nostre interès pel record del passat, per tant, no sorgeix d'enlloc més que de l'enorme esperança i il·lusió que sentim pel futur. En altres paraules, no ens interessaríem pel passat si no ens preocupéssim pel futur del nostre poble, de la nostra societat, de la nostra democràcia i de les nostres llibertats individuals i nacionals. Estem convençuts que aquesta Llei i el Memorial que institueix faran una contribució clau en la promoció de les llibertats i els valors democràtics, i suposarà un just reconeixement de totes aquelles persones que ho han fet possible.

Res més, i moltes gràcies.

El vicepresident primer

Gràcies, senyor conseller. Per presentar l'esmena a la totalitat del Grup Popular, en el seu nom, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Jordi Montanya.

El Sr. Montanya i Mías

Gràcies. Farem una defensa molt gràfica de l'esmena a la totalitat que hem formulat i que mantenim, en considerar del tot innecessari aquest Projecte de Llei del Memorial Democràtic.

Una llei, entenem que és una norma jurídica, una norma jurídica de caràcter obligatori, general, dictada pel poder legislatiu a l'efecte de regular conductes o establir òrgans necessaris per al compliment de determinats fins, i que la seva inobservança

comporta una determinada sanció. Es caracteritza per ser general, abstracta i impersonal, i opera per si mateixa erga omnes. És universal quant a la seva aplicació; és d'execució general i resta dispensada de la prova de la seva existència, a contrario sensu del dret consuetudinari.

És, en definitiva, l'expressió positiva del dret i és la concessió d'uns drets o la imposició d'unes obligacions; mai la Llei, entenem, ha de servir d'aixopluc de la politització d'institucions o d'organismes com el que es pretén debatre o el que estem debatent avui.

Entenem que restarà, aquesta institució, honorable conseller, totalment polititzada i que no és aquesta la finalitat o la tasca a desenvolupar pel Parlament.

Per escriure o bé reescriure la història o part d'aquesta, no ho creiem ni oportú ni necessari, ni que aquesta, ho repeteixo, sigui una tasca a desenvolupar pel nostre Parlament.

Tenim el convenciment que els historiadors, els científics, els programes de recerca universitària atorguen a la història la veritat quasi objectiva. I considerem, en definitiva, que no ha de ser el Parlament el que ha d'escriure o reescriure la història; no és el seu paper, no és la seva tasca.

Les ferides obertes per la història costen, efectivament, de cicatritzar, costen de tancar, especialment quan el passat és en certa manera encara present. No és bo, entenem, que les diferents alternances o majories parlamentàries reescriuin o bé puguin reescriure la història segons els seus propis interessos, amb iniciatives legislatives com la que avui debatem.

Ajudem els historiadors, ajudem i potenciem els programes de recerca, però deixem que els fets del passat s'escriuin avui obeint raons científiques i objectives, i no pas raons polítiques, com es pretén amb aquesta Llei.

Motius, senyor president –i amb això acabem–, tots aquests pels quals vàrem presentar l'esmena a la totalitat, i que esperem que rebi el recolzament de la resta de grups.

Moltes gràcies, senyor president. Res més.

El vicepresident primer

Gràcies, senyor Montanya. En nom del Grup de Convergència i Unió, també per a la presentació de la seva esmena a la totalitat, té la paraula la il·lustre diputada senyora Meritxell Borràs.

La Sra. Borràs i Solé

Gràcies, senyor president. Senyor conseller, senyors consellers, senyora consellera, senyores i senyors diputats, en primer lloc, vull agrair molt sincerament la presència d'homes i dones que avui ens acompanyen; homes i dones que anònimament varen lluitar i defensar les llibertats democràtiques i nacionals de Catalunya; homes i dones que, sempre a primera línia, a peu de carrer, varen estar generosament treballant per aconseguir el que tenim avui, aconseguir la llibertat, aconseguir la democràcia, la recuperació de les nostres institucions, la llibertat de Catalunya; en definitiva, la normalització del nostre país, Catalunya.

Això avui és una realitat, amb matisos evidentment, però una realitat enfront de la foscor del franquisme. Una realitat que, per sort, la meva generació i les generacions més joves vivim amb absoluta normalitat, amb absoluta quotidianitat. Deixi'm, doncs, que, en nom propi i en el de Convergència i Unió, els doni les gràcies per la feina feta, per la seva valentia, pel seu coratge i per

tot allò que varen fer i els va tocar patir, sense esperar-ne, en cap moment, res a canvi, res que no fos aconseguir això: la llibertat democràtica i les llibertats nacionals per a Catalunya; simplement ho varen fer pels seus ideals.

I avui ens trobem aquí per discutir el Projecte de Llei de Memorial Democràtic. Un projecte de Llei del qual compartim absolutament l'objectiu, recuperar la memòria històrica, perquè cal –cal– que la democràcia tingui memòria. I per fer això, evidentment, cal fer-ho a través de totes les seves veus, les diverses, amb tots els matisos, amb la pluralitat de memòries, com aquí s'ha dit, tot tenint en compte que cal recuperar la memòria, mai l'odi.

I és evident que cal fer tasca pedagògica en el període que, finalment, per sort, s'ha marcat, no?, del 31 al 80, que va de la República a la Guerra Civil, la repressió franquista, fins arribar a les primeres eleccions democràtiques per constituir el primer Govern escollit democràticament a Catalunya. República que va significar la recuperació de la democràcia, de les llibertats nacionals i una explosió de llibertat. Evidentment, amb tots els seus clars i obscurs: sí, amb molts clars i també amb molts obscurs. Una guerra civil que va significar també, desgraciadament, l'aixecament franquista, l'aixecament militar contra el poder democràticament establert; per tant, en contra de la democràcia. I una repressió franquista que va ser quaranta anys de lluita, quaranta anys de foscor, com els deia. I, per tant, el reconeixement cal, evidentment, a totes aquestes persones.

Per tant, si bé des de Convergència i Unió compartim l'objectiu, rebutgem el Projecte, en concret, i d'aquí ve la nostra esmena a la totalitat. Intentarem explicar-nos: un projecte que entenem que ha estat, i encara ho és, malgrat el canvi d'orientació que vostès s'han vist obligats, forçats, a fer, és un projecte que és dirigista, un projecte que és partidista, i que entenem, sincerament, que és amb una visió totalitària. I això, a nosaltres, ens preocupa i va més enllà: ens indigna. Entenem que en aquest àmbit no es pot tolerar –en aquest àmbit no pot tolerar-se.

Vostès varen preparar un avantprojecte de Llei del Memorial Democràtic que, per dir-ho d'alguna manera, va provocar la rebel·lió en el món acadèmic i també en les entitats. També en les entitats i, en certa manera, encara que vostè digui que en aquest moment, doncs, tots estan la mar de contents, en certa manera encara hi és. I d'aquí la creació, en el seu moment, del grup d'assessors. Perquè, tal com deia la premsa en el seu moment –tal com deia la premsa en el seu moment–, el nomenament de la Comissió –el nomenament de la Comissió–, molt àmplia i amb diverses sensibilitats, arriba després que a principi d'any saltés l'alarma pel malestar general entre alguns sectors universitaris que no veien amb bons ulls la proposta. En síntesi, es reclamava més consens ideològic, més atenció a les iniciatives de la societat civil i una concreció física descentralitzada en el territori.

Per això, vostès varen crear –es varen veure forçats a crear-la– la Comissió d'Assessors. I el mateix grup d'assessors els venien a esmenar la plana; els han esmenat la plana. Els han canviat el període històric. Vostès volien parlar del període que va del 39 fins acabar el franquisme. Vostès només volien parlar d'allò que els anava bé. Volien parlar del franquisme, de la repressió franquista, dels antifranquistes. I se n'ha de parlar, evidentment; i se n'ha de fer justícia, evidentment –evidentment–; perquè cal recuperar la memòria viva de totes aquelles persones que tot això ho varen patir en primera persona.

Però el Memorial Democràtic ha d'anar més enllà del que seria el Memorial Franquista o el Memorial dels Antifranquistes. I, per tant, en aquest sentit, la Comissió d'Assessors els esmena la plana i els diuen que el període ha de ser del 31 al 80, de l'inici de la República fins al primer govern escollit democràticament a Catalunya, que, per cert, això no se cita així en el Projecte de Llei.

I en voler amagar el període del 31 al 39, el que és el període de la República i de la Guerra Civil –que, de fet, avui en el seu discurs, una mica també ho ha fet, no?, ha parlat només d'una etapa, ha parlat només, també, de tota l'etapa del franquisme–, és potser perquè, hi insisteixo, doncs, potser no surt tan lluïda la versió que a vostès els interessa, potser no es vol parlar d'una gent que va patir molt. No es pot dir qui va patir més en totes aquestes qüestions, però és evident que va haver-hi gent que va

sofrir per partida doble, que va patir repressió per dos bàndols, varen ser perseguits per dos bàndols. I, és clar, això..., doncs, no podia entrar aquest període.

També els esmenen l'abast o la dimensió del Memorial Democràtic, i, concretament, se cita: "Realment ha de tenir ja d'entrada l'envergadura que sembla manifestar-se en el document?" I segueix: "Cal que tingui aquesta dimensió?" Això contrasta, sincerament, aquest Projecte, Avantprojecte, que en certa manera era faraònic, amb el fet de voler donar una resposta real a les necessitats de la gent, a voler fer tot això que en certa manera ens ha explicat tan bé, no?: "Una obra faraònica enfront de l'ajuda de la gent, del reconeixement a totes aquestes persones i a tot el que això representa."

I també, en l'àmbit del consens ideològic, en l'àmbit del consens ciutadà, concretament, el president de la Comissió d'Assessorament diu: "Crec que és important que el Memorial Democràtic no sigui visualitzat com una institució que fa competència o interfereix, o significa una duplicitat respecte al que fan els centres d'estudis històrics, els grups de recerca universitaris, les associacions ciutadanes, els museus, els arxius, les biblioteques i altres entitats d'arreu de Catalunya." Tot i que en el text es parla de no interferir en les atribucions d'altres institucions, caldria repensar-se molt les possibilitats que el Memorial Democràtic custodiés fons patrimonials, com s'esmenta en el document. Segons com es presenti el Memorial Democràtic pot semblar que hi ha una voluntat de centralitzar amb un cert dirigisme, o, si més no, que hi ha el desig de protagonitzar, quasi en exclusiva, la tasca de la recerca i divulgació sobre la memòria democràtica.

Per tant, no és Convergència i Unió qui els acusa de dirigisme, de buscar protagonisme, sinó gent molt més autoritzada. I és en aquesta línia que nosaltres també trobem a faltar aquest consens; consens que ens preocupa molt, no?, i d'aquí la nostra esmena a la totalitat.

Miri, en cap àmbit penso que és vàlid el partidisme, el dirigisme, el protagonisme, però menys en aquest; en aquest, que parlem del patiment de la gent, de repressió, d'exili, i que, per tant, aquí no és vàlid, no se'n pot fer un ús partidista.

I deixi'm que els ho digui amb tota humilitat: crec sincerament –i en certa manera vostè ho ha dit– que mai Convergència i Unió vàrem caure en això. No cal que ho expliqui, de tots és conegut, el que va patir el president Pujol i tanta altra gent de Convergència i Unió; però mai, d'això, se'n va fer ús, mai se n'ha fet ús. I el Govern va ser sensible al tema, com vostè ha citat, al Centre d'Estudis d'Història Contemporània, i ha posat encertadament en Josep Benet al seu davant. La creació del Consorci de la Memòria en la Batalla de l'Ebre i la indemnització als presos –als presos, als que van patir la repressió–, pensar en la gent, és clar que sí! Quan, de fet, siguem sincers, això, a qui li hagués correspost hauria estat al Govern central, al Govern d'Espanya.

Vostès poden dir que això va ser el primer avantprojecte, que ha estat rectificat. I és cert, ha estat rectificat, però no de forma suficient, se'ls en va una mica el seu pensament, se'ls en va allò que volen fer, el dirigisme, el partidisme. Segueix el Projecte de Llei en aquesta línia, i nosaltres ho lamentem.

En la Llei pròpiament, en el Projecte de Llei parla, finalment, del període del 31 al 80, però en diferents àmbits i en la seva inclinació original: parlar només del franquisme, no? I hi ha altres àmbits que, a nosaltres, ens preocupen, àmbits concrets de la Llei, en què parla, per exemple, l'article 4, que parla de les facultats, en el punt b diu: "Constituir consorcis...", com a facultats que tindrà el Memorial Democràtic, "constituir consorcis, fundacions, societats i altres entitats de caràcter associatiu o participar en les ja constituïdes."

Una mica aquesta sensació que es vol ser a tot arreu, que es vol dirigir una mica a tot arreu el que de nou s'ha de fer i el que ja existeix, posar-se a tot arreu. Ens sembla que, sincerament, aquesta no pot ser la funció del Memorial Democràtic.

O un altre àmbit, en l'article 5 i en l'article 6, en els quals se citen com han de ser aquests òrgans de Govern, no?: tots, absolutament tots nomenats des del Govern. A proposta de qui? A proposta del mateix Govern. Tots els nomenaments dels òrgans

de govern, a proposta del Govern, seran nomenats pel Govern. Això és pluralitat ideològica? Això és consens? Això és pluralitat política? Això és escoltar el món acadèmic? Això és escoltar, precisament, la veu dels afectats? Aquí, s'hi podran sentir representats els que varen patir en primera persona això?

Sincerament, em sembla que és la primera Llei que veig que tots els nomenaments, absolutament tots els nomenaments, són a proposta, i només a proposta i a decisió del Govern. En un tema tan sensible, que vostè ens expressa la voluntat de consens, que vostè ens diu que cal que hi hagi consens ideològic, que hi participi tothom, des del món acadèmic, des del món dels mateixos associats, de la gent que va patir tot això, ens diuen que només hi haurà una sola veu: la veu del Govern. Això, amb sinceritat, no pot ser ni és consens, de cap manera. I el que els deia en un principi, si en cap àmbit no es pot acceptar el dirigisme, menys en un àmbit tan sensible i en un àmbit en el qual és tan necessari que hi sigui.

Però no els vull avorrir parlant de temes concrets de la Llei, que podríem seguir, com és en l'àmbit del pressupost, no?, en el qual hi ha més de quatre milions d'euros, en què bona part –2 milions pràcticament– són una mica per al que en podríem dir –i entenguin-me l'expressió– allò que és el “xiringuito”, no?: posar personal, compres de béns i serveis. I, per tant, des d'aquí, fer una mica el que aquest Departament, lamentablement, ens té acostumats. Un departament que, de fet, acabarà aquest mandat en què l'únic sentit que haurà tingut haurà sigut aquest: la constitució d'aquest Memorial.

Per tot el que els he dit, nosaltres hauríem de mantenir l'esmena a la totalitat i votar-la, perquè és evident que nosaltres podem estar –i hi estem, com els he manifestat– d'acord amb els objectius, però és evident que no estem gens d'acord amb com s'ha plantejat. No podem estar gens d'acord amb com és la traducció d'aquests objectius després en la realitat, en el Projecte de llei.

Nosaltres, però, no ho farem, no tirarem endavant l'esmena a la totalitat. I, per què, no? Doncs, perquè la causa, l'objectiu, recuperar la memòria històrica, perquè la democràcia tingui memòria val la pena, des del nostre punt de vista –val la pena–, donar una oportunitat, allargar-los la mà per tal que surtin del dirigisme i del partidisme. Si ho fan..., si busquen el consens, la pluralitat ideològica, ens hi trobaran. Si no, nosaltres no els podem consentir tirar endavant un projecte com aquest amb el nostre vot a favor. A nosaltres, en aquest sentit, ens lamentarà molt que ens obliguin a votar-hi en contra, al final; però no dubtin que, si no canvia el que és aquest Projecte, no ens deixaran alternativa.

Moltes gràcies.

El vicepresident primer

Gràcies, senyora Borràs. Per fixar ara la seva posició, tenen la paraula els grups parlamentaris. L'ordre establert normalment aquí és de major a menor... Perdó?... Ah!, torn en contra! Perdoni, senyor Bosch, que jo tenia fixat aquí només posicionament del Grup.

Té la paraula, per un torn en contra, en nom del Grup d'Iniciativa per Catalunya Verds-Esquerra Alternativa, l'il·lustre diputat senyor Jaume Bosch.

El Sr. Bosch i Mestres

Gràcies, president. Jo voldria començar amb el reconeixement a totes les persones i entitats que han exigit, des de fa molts anys, una política pública de recuperació de la memòria històrica. Avui, aquí en tenim una bona representació. Si haguessin estat ciutadans o ciutadanes francesos lluitadors contra els nazis i el mariscal Pétain, o ciutadans italians combatents contra Mussolini, haurien tingut un reconeixement institucional i social que aquí s'ha fet esperar tant que en molts casos arriba tard i en tots els casos deixa un regust d'injustícia.

Avui ens trobem amb dues esmenes a la totalitat: una, la veritat és que ja hi comptàvem, la del Partit Popular; l'altra, la veritat ens ha sorprès, la de Convergència i Unió. I jo pensava començar agraint a Convergència i Unió..., que retirava l'esmena a la totalitat; el que passa, que, sincerament, tot i que els ho agraim, i tot i que per responsabilitat institucional pensem que hem d'estar oberts a un debat tranquil i serè en el tràmit parlamentari i, per tant, estem oberts a totes les possibilitats de discussió, el que sí que li voldria dir a la senyora Meritxell Borràs és que ens ha sorprès molt el contingut de la seva intervenció.

Fins i tot a mi se'm fa difícil compaginar aquest contingut amb la tradició democràtica de Convergència Democràtica i, especialment, segurament, d'Unió Democràtica de Catalunya. Perquè, clar, el senyor representant del PP ha fet un discurs estrictament jurídic, i sembla que hagi permès que vostè li fes la part política. I la veritat és que la part política jo no l'he acabat d'entendre, perquè no he acabat de trobar on és tot això del totalitarisme i contra quins fantasmes està lluitant vostè avui aquí des d'aquesta tribuna. Perquè, a qui li fa por parlar de la República? Al Govern de la Generalitat, li fa por parlar de l'etapa republicana? Però en què es basa, vostè, per dir tot això?

Jo, la veritat és que he al·lucinat i no entenc –no entenc– per què està dient tot això, i a més a més basant-se en coses que no són certes. Miri, el període de subvencions del 2005 pel tema de recuperació de la memòria històrica es basava ja abans de la Constitució, fins i tot de la formulació de la Comissió Assessora en el període 1931-1980. No hi ha cap voluntat, al contrari –i ara m'hi referiré–, d'amagar cap període històric; tot forma part de la història de Catalunya. I quan parlem de recuperació de la memòria històrica diem que volem recuperar tot aquest període, evidentment també el de la República, que forma part essencial del que volem avui recuperar.

En tot cas, sí que em permeto recordar a la senyora Meritxell Borràs que si tantes ganes tenia Convergència i Unió d'honorar la memòria de la gent que va combatre per les llibertats democràtiques, no deixa de ser curiós que vagin deixant passar vint-i-tres anys de govern sense crear una institució, similar o diferent de la que avui estem dient, però una institució que fes aquesta tasca.

En tot cas també jo voldria citar que, en relació amb el Partit Popular, s'ha fet aquesta descripció molt jurídica, però que la posició del Partit Popular, més enllà del que avui se'ns ha explicat, ha estat present, en relació amb la memòria històrica, durant tot el debat, per exemple, de l'Estatut, en relació concretament amb l'article que citava el conseller Saura, l'article 54, que parla de la recuperació de la memòria històrica.

I que la posició del Partit Popular també l'hem de contemplar quan es manifesten fets allà on governa. Per exemple, al País Valencià, mentre l'Ajuntament de València vol ampliar el cementiri de la ciutat damunt les fosses que acullen represaliats de la Guerra Civil i esborrar-ne el record, les Corts Valencianes es neguen a recordar l'Ovidi Montllor en complir-se deu anys de la seva mort; diuen que d'una cosa en fa massa temps i que de l'altra en fa massa poc. D'això també se'n pot dir un ús selectiu de la memòria.

Però el Partit Popular ha basat alguns arguments, que avui vostè no ha citat, però que estan recollits en publicacions, en intervencions del Partit Popular, bàsicament en tres qüestions. Diuen: "Una política de memòria històrica reobre ferides tancades." Diuen també que tenen la voluntat de contraposar –moltes vegades ho han dit– la Segona República enfront del règim democràtic autèntic, que seria la transició democràtica i el període actual. I després ens recorden, que també ho ha fet la senyora Borràs, que evidentment –que evidentment– hi va haver víctimes de tots els bàndols i que tots són dignes de record i de respecte. Però és que algú ho ha posat en qüestió, això, alguna vegada? Que jo sàpiga, no.

Però, en tot cas, anem una mica al tema. Pel nostre Grup no és possible reobrir ferides que no s'han tancat mai; una cosa és l'esforç de tots per la reconciliació i una altra ben diferent, considerar que s'hagi fet justícia a totes les víctimes. La Generalitat de Catalunya i també l'Estat central tenen l'obligació de promoure la reparació autèntica a les víctimes que varen patir repres-

sió a causa de la seva defensa de la democràcia. Això ens permetrà tancar de debò ferides que encara són obertes, tot i que en alguns casos es mantenen en el silenci de la família o de la llar.

No es pot contraposar República amb Transició i democràcia actual, tots dos moments formen part de la nostra tradició democràtica. La contraposició autèntica és la de la democràcia –República i règim actual– enfront del règim franquista i enfront del cop d'Estat que va provocar la Guerra Civil.

I és evident que el respecte a les víctimes s'ha d'estendre a totes, però el que cal és corregir el tracte desigual que s'havia donat a unes i altres segons la seva ideologia. Aquest enfocament és el que recull precisament l'article 54 del nou Estatut, que inspira el projecte de Memorial. Primer, respecte a totes les víctimes; diu: "Reconeixement de totes les persones que han patit persecució a causa de llurs opcions personals, ideològiques o de consciència." I en segon lloc, vincular la memòria històrica al testimoni de la resistència i la lluita pels drets, de tots els drets socials i nacionals, i les llibertats democràtiques.

Aquesta obligació dels poders públics és lògica i plenament europea. Les institucions han de promoure el record i l'homenatge dels que varen defensar la democràcia, no dels que la varen atacar. I aquest Projecte de Llei crea precisament l'instrument per fer-ho possible, després d'un període d'elaboració que ha permès un ampli consens amb les associacions vinculades al tema i amb els historiadors més prestigiosos de la nostra universitat.

Si avui es rebutja l'esmena a la totalitat del Partit Popular, caldrà estudiar amb voluntat de diàleg les esmenes a l'articulat que presentin els grups parlamentaris, incloses les de Convergència i Unió, malgrat les desqualificacions injustes que penso que ens ha adreçat; també amb voluntat que l'aprovació definitiva es produeixi al més aviat possible, amb el convenciment que ningú intentarà alentir una llei necessària que no es va voler abordar durant els vint-i-tres anys de govern de Convergència i Unió.

En definitiva, ens sentim orgullosos de la tasca del Departament de Relacions Institucionals i Participació, de l'equip redactor, del Consell Assessor i de la responsable del programa, la senyora Maria Jesús Bono.

Avui tenim l'oportunitat d'avançar un pas més en el reconeixement a les persones que amb la seva lluita varen fer possible la mateixa existència d'aquest Parlament.

Moltes gràcies.

El vicepresident primer

Gràcies, senyor Bosch. Per posicionar-se en nom del Grup Socialistes-Ciutadans pel Canvi, té la paraula l'il·lustre diputat senyor David Pérez.

El Sr. Pérez Ibáñez

Gràcies, senyor president. En primer lloc, un agraïment al Govern per permetre fer aquest debat en aquest moment; un combat de les idees, un combat polític potser una mica, però amb tranquil·litat, amb serenitat, amb calma, parlant d'altres combats d'idees que també hem tingut en aquest país en un altre moment que jo crec que els hem d'anar superant.

Senyor Rueda, tranquil·litat. Així ho hem de fer, parlant, combatre. Respecto enormement les seves posicions, també les de la senyora Meritxell Borràs, però no necessàriament s'han de compartir. Però des del respecte, des de la tranquil·litat, podem parlar avui del Memorial Democràtic, d'una fita positiva i necessària per a la recuperació de la memòria històrica dels homes que

van lluitar, que van patir presó i que en molts casos van morir per defensar la legitimitat republicana, i que van patir la repressió de la dictadura franquista per defensar la llibertat i per defensar la democràcia.

I tot aquest esforç que hem fet no podem dir..., per defensar també els valors de l'esquerra. No passa res. I jo crec que no és polititzar dir que també va morir gent en aquest país per defensar els valors del progrés, els valors de la República, els valors del socialisme. No passa res; això no és fer partidisme, eh?

Senyor Teixidó, quan parlem de pluralitat, no estem parlant de partidisme; estem parlant precisament de pluralitat. Aquí també hi ha partidisme, també n'hi ha, i no és dolent, i és bo, però hi ha pluralitat, i això és bo, que ningú s'espanti: és bona la pluralitat.

És un deute fonamental que tenim en aquest moment amb totes aquelles persones que van lluitar i que van patir, doncs, per aquests valors de la legitimitat republicana. És un compromís permanent adoptat per aquest Govern, pel Govern catalanista i d'esquerres. La presa en consideració i posterior aprovació d'aquesta Llei fa, d'alguna manera, una justícia històrica.

No és l'única cosa que hem fet en aquest Parlament tots els grups parlamentaris. En l'anterior legislatura també el Partit Popular va aprovar mocions en aquesta direcció; per exemple, la relativa als "nens de la guerra", la relativa als soldats republicans, la relativa a les persones que van lluitar contra el franquisme, als lluitadors antifranquistes, persones que fins aquell moment eren considerades com a vagos y maleantes, i vam aconseguir que no tinguessin aquesta consideració. Tot això s'ha fet des d'aquest Parlament amb el consens de totes les forces polítiques.

I avui, a més a més, i ho explicava abans el conseller Saura, tenim en el nou Estatut, en la nova Proposta d'Estatut d'autonomia de Catalunya, l'article 54, específicament relatiu al tema de memòria històrica, específicament; diu que "la Generalitat i els altres poders públics han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica a Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita pels drets i les llibertats democràtiques". Ningú pot estar en contra d'això. I diu que "la Generalitat ha de vetllar perquè la memòria històrica es converteixi en el símbol permanent de la tolerància, de la dignitat, dels valors democràtics, del rebuig dels totalitarismes i del reconeixement de totes les persones que han patit persecució a causa de llurs opcions personals, ideològiques o de consciència". Ningú pot estar en contra d'això. Ningú pot estar en contra d'això que diu la Proposta d'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Nosaltres, des del Grup socialista, aplaudim les millores i els canvis operats en el Projecte des que es va donar a conèixer el Projecte inicial, elaborat el 2004 per un equip d'historiadors de la UAB; un projecte inicial que segurament tenia algunes coses a millorar –ja les comentava també la senyora Borràs–, no era segurament prou representatiu de tots els sectors implicats en la lluita antifranquista, potser excessivament centrat en l'equipament, i, per tant, que crearia algun tipus de duplicitats.

Però en aquest projecte s'han introduït molts canvis positius –molts canvis positius. I els canvis que s'hi ha introduït han anat perfilant en els darrers anys que crec que hem d'agrair sobretot a la Comissió Assessora del Memorial Democràtic, creada el juny del 2005 i presidida per Borja de Riquer, i que ha donat, jo crec, coherència al Projecte. Jo crec que els arguments de Paul Preston, de Joan B. Culla..., jo crec que han donat definitivament un context molt millor del que teníem: el que tenim avui, per tant, sobre la taula.

Hi ha un major reconeixement de la pluralitat i de la diversitat de la resistència antifranquista. Tenim la voluntat de treballar transversalment amb els agents existents en matèria de memòria històrica –les universitats, els museus, els arxius, els grups de recerca al territori, les entitats–; la voluntat de coordinar-nos i de no duplicar esforços; la necessitat d'interlocutar i de cooperar amb universitats i entitats, i la necessitat de crear un centre estable que no suposi la duplicació de funcions que ja desenvolupen altres centres de recerca i de difusió. És a dir, en definitiva, un projecte sostenible.

L'ampliació cronològica del Memorial Democràtic. Abans només era el franquisme i ara també comprèn la Segona República i la Guerra Civil. La participació de tots els departaments de la Generalitat implicats, especialment el de Cultura, i la incorporació de diversos experts i de les entitats del sector.

Això és, per tant, un projecte molt consensuat, llargament treballat i travat per moltes de les sensibilitats socials i polítiques. Per tant, jo crec que no s'ha de confondre aquesta pluralitat amb la politització.

El Grup Socialista volem que el Memorial acompleixi les funcions de difusió i foment de la memòria democràtica, la sensibilització de les noves generacions, i per això s'ha de dotar d'un centre estable, d'un centre de documentació i de programes de divulgació. Però, ara bé, aquest centre no ha de duplicar les funcions i els esforços dels museus, dels arxius, dels centres de recerca ja existents i que pertanyen a les administracions públiques i a les universitats. En tot cas el Memorial ha d'articular les línies d'actuació conjuntes amb les institucions i entitats cíviques en el camp de la memòria recent i concentrar l'acció de govern en el suport i foment en aquesta matèria en col·laboració amb la resta d'institucions i entitats que hi interactuen.

Mireu, el Projecte de Memorial únicament serà sostenible si és capaç de treballar horitzontalment, descentralitzadament, en xarxa en el territori i amb tots els agents sectorials i territorials compromesos en la recerca i difusió de la memòria històrica. I també aquest Memorial haurà d'abordar la conservació i la museïtzació dels testimonis de patrimoni immoble existents en col·laboració amb els organismes competents, fonamentalment els de l'Administració de cultura.

El principal objectiu del Memorial Democràtic ha de ser el vessant commemoratiu. Per tot el territori la principal funció del Memorial hauria de ser el record i la commemoració dels principals fets de la Guerra Civil i de la lluita antifranquista en els llocs històrics on precisament es va produir, per assegurar precisament aquesta difusió dels fets i l'homenatge als protagonistes que hauria de ser una de les millors lliçons que podríem donar a les nostres generacions futures.

Normalment el tràmit d'agraïments es fa quan la Llei està acabada. Permeteu-me en aquest moment que faci també una sèrie d'agraïments, no sigui que..., aquesta Llei, jo estic convençut que s'acabarà en aquesta legislatura, però per si de cas sí que m'agradaria agrair, per part del Grup socialista, a les persones que han col·laborat també en aquesta Llei, a través de les reunions i el treball que hem fet fonamentalment amb el Cesc Baltasar, el Xavi Menéndez, el Josep Casajuana i el Toni Comín. A la gent també d'entitats, especialment la Núria Iceta, de L'Avenç, i el Manel Perona, de l'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica. Però, sobretot, als que estan allà dalt, els protagonistes, eh?: el Tario Rubio, que està a la televisió, la Ventura Ballús, el Lluís Martí Bielsa, el Jaume Valls; a la Neus Català i a la Trini Gallego, de Dones del 36; al Borja de Riquer, al Manel Perona, a la Montse Sans, que em sembla que encara no ha arribat, i a la Ventura Ballús.

A tots ells, moltíssimes gràcies, moltíssimes gràcies per treballar i per lluitar per Catalunya, per les llibertats i per la República.

Gràcies, senyor president.

El vicepresident primer

Gràcies, senyor Pérez. En nom del Grup d'Esquerra Republicana de Catalunya, té la paraula la il·lustre diputada senyora Elisenda Albertí.

La Sra. Albertí i Casas

Gràcies, senyor president. Senyors i senyores diputats, honorables consellers, honorable consellera, en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya voldria saludar els historiadors, les associacions i, molt especialment, les persones que avui ens

acompanyen, supervivents d'una guerra cruel i gratuïta, i supervivents d'una repressió acarnissada i ferotge, sobretot sobre la població civil.

És una necessitat comuna a tot règim democràtic que hagi patit l'experiència d'una dictadura explicar la història, els fets, tal com ja han fet la majoria de governs democràtics. Encara hi ha algú que es pregunta per què cal recordar una situació, la de la guerra i la del franquisme, que desencadenà un trauma social tan profund. A aquestes veus cal respondre que un trauma, ja sigui col·lectiu o sigui individual, només és superable des de l'assumpció plenament conscient dels fets que la provocaren, mai des de l'oblit.

La Generalitat republicana, legítimament constituïda, fou suprimida pel franquisme. El seu president, Lluís Companys, fou afusellat; per cert, quant es trigarà encara a rehabilitar la seva figura i la dels altres executats ignominiosament? Per llur condició, els dirigents del Govern i els diputats i diputades del Parlament i gran part de la representació municipal foren empresonats, executats i perseguits. Gran part del funcionariat de les institucions catalanes fou depurat. No hi pot haver cap dubte, doncs, que la Generalitat, en tant que institució, fou una de les principals víctimes de la dictadura franquista.

La principal raó d'aquesta actuació repressiva contra la Generalitat no era altra que la d'actuar contra la repressió política d'una nació, la nostra, Catalunya; una nació que, com a tal, el franquisme es plantejà fer desaparèixer. Així, s'atacaren també els seus principals signes d'identitat: la seva llengua i la seva cultura; i aquest encara és avui un aspecte molt poc conegut per bona part de la ciutadania d'aquest país. Una ciutadania que també patí –com avui aquí en tenim uns exemples– en carn pròpia la salvatge repressió franquista, amb la mort, l'exili i els empresonaments, no tan sols al llarg dels anys immediatament posteriors al conflicte bèl·lic, sinó que es perllongaren durant els gairebé quaranta anys de dictadura.

La dimensió d'aquesta repressió ens la pot donar una simple dada: el Punt d'Atenció als Expressos del franquisme, creat fa uns anys per l'actual Generalitat, ha reunit més de quaranta mil expedients dels encara supervivents, quaranta mil expedients. Se n'ha hagut d'ampliar el termini, perquè encara hi ha gent que s'hi està apuntant; per tant, aquest nombre segueix creixent.

És imprescindible que existeixi una condemna contundent de la dictadura del general Franco, tant pel que fa a una condemna formal explícita, de caràcter institucional, com pel que fa a una condemna quotidiana, constant, que arribi a tothom, i que només es pot assolir amb la creació d'una institució específica que s'ocupi de manera exclusiva i permanent de realitzar aquesta tasca.

Cal que les institucions públiques catalanes tinguin ben clar que sense una pedagogia democràtica no hi pot haver una cultura democràtica. Estem d'acord que cal una institució que se n'ocupi, perquè aquesta pedagogia i aquesta cultura arribin al conjunt de la ciutadania. Sense memòria, no hi ha futur. No podem oblidar que assegurar un futur per a totes i tots els ciutadans d'aquest país és responsabilitat nostra com a representants del nostre poble.

Per tant, com a institució democràtica i representant política del poble de Catalunya, considerem positivament que la Generalitat de Catalunya impulsí una política de recuperació de la memòria col·lectiva sobre què significà la dictadura franquista. Ara bé, quin model cal seguir per desenvolupar una veritable política democràtica de la nostra memòria col·lectiva? Fins a quin punt l'actual Projecte de Llei pot satisfer les necessitats anteriorment apuntades?

Nosaltres defensem que el nostre punt de referència sigui sempre el nostre, el poble català, i la institució que modernament l'ha representat, la Generalitat de Catalunya. Sense conèixer bé aquest punt de partida, difícilment podrem comparar-nos amb d'altres realitats pròximes o llunyanes. Això sembla una obvietat, però malauradament no ho és.

En l'actual Projecte de Llei, aquesta centralitat en el nostre propi cas, com a punt de referència, senzillament no existeix. Com és possible que un dels principals objectius sigui el coneixement de la Segona República espanyola, i no el de la Generalitat republicana? Com és que entre els objectius bàsics de la Llei no hi ha l'estudi ni la divulgació de l'intent franquista de genocidi cultural de la cultura i la llengua catalanes?

Però és sobretot en les actuacions realitzades pel Programa del Memorial Democràtic on trobem més aquesta mancança, que en ocasions esdevé flagrant. Un exemple: la commemoració feta recentment al Teatre Nacional de Catalunya. La cosa fou tan vergonyosa que un periodista del diari El Punt titulava la seva crònica de l'esdeveniment així: "República molt espanyola", i es queixava de l'absència de símbols catalans. "De bandera catalana, ni una", va dir, per afegir tot seguit que es van sentir diferents himnes, fins i tot la Marsellesa, però no pas Els segadors. I no és que estiguem en contra de la Marsellesa, però potser en el timing fet hi haguessin cabut també Els segadors.

Defensa del pluralisme. La resistència antifranquista fou plural. D'aquí la força que va adquirir i que va possibilitar que la dictadura no pogués anar més enllà de la mort del dictador. Cal que aquesta característica sigui especialment remarcada en la política de memòria, que es faci des del Govern català.

En el Projecte de Llei es contempen organismes de representació d'associacions dedicades a la recuperació de la memòria històrica i de personalitats destacades, però no es contempla la participació dels protagonistes col·lectius que encapçalaren aquesta lluita: els partits i els sindicats democràtics. I això és prou greu, perquè són aquests organismes els que representen la pluralitat d'opcions de la societat catalana d'abans i d'ara.

Hem d'evitar la duplicació de funcions i els projectes faraònics. Una qüestió bàsica de tota administració pública quan es crea un nou organisme és que no desenvolupi funcions ja cobertes per altres òrgans, i aquest és un tema que no s'acaba de resoldre bé en el Projecte de Llei presentat.

D'entrada, fins i tot hi ha una extralimitació temporal: es diu que el Memorial s'ha de centrar en l'etapa 1931-1980, però el franquisme i la lluita antidictatorial abasten el període 1936-1977. Caldria que se cenyís, doncs, a l'etapa compresa entre aquestes dues darreres dates.

I encara es diu que, malgrat acotar un període determinat, això no ha d'impedir-ne l'obertura a tradicions democràtiques anteriors o contemporànies. Recordem que ja existeixen organismes dependents de la mateixa Generalitat que ja s'ocupen de la memòria recent i de l'anàlisi de la nostra societat; uns organismes que han cobrat nova embranzida aquests darrers temps, en molt bona part gràcies a l'actuació d'Esquerra Republicana.

No es poden escatimar recursos per a un projecte ambiciós, que ha de tenir una forta incidència pública, però cal evitar la creació d'organismes faraònics, i també cal trobar la mesura justa entre la divulgació, l'homenatge i la recerca; un punt d'equilibri que sabem que no és pas fàcil de trobar.

En resum, catalanitat, pluralisme democràtic i funcionalitat són els eixos del model que Esquerra defensa, i la nostra actuació, doncs, seguirà aquests paràmetres. Per tant, esperem i desitgem que les nostres observacions siguin recollides en els tràmits posteriors que encara ha de passar aquest Projecte de Llei del Memorial Democràtic, abans de la seva aprovació final i definitiva.

Creiem que aquesta Llei és, de moment una base per seguir treballant, i per tant, des del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, votarem «no» a l'esmena a la totalitat.

Gràcies.

El vicepresident primer

Gràcies, senyora Albertí.

Anem a cridar a votació. Senyora Borràs, em demana la paraula per quin motiu?

La Sra. Borràs i Solé

Per al·lusions, senyor president.

El vicepresident primer

Té un minut.

La Sra. Borràs i Solé

Gràcies. Se'ns ha dit que havíem fet desqualificacions injustes, però les desqualificacions que hem fet són de dirigisme; dirigisme que, sota el nostre punt de vista –i això no se'ns ha contestat–, es veu en tot el que és, per exemple, la Junta de Govern, que només la decideix el Govern a proposta del mateix Govern, sense escoltar ni historiadors ni els directament implicats. O, per exemple, els he acusat de no ser plurals, però aquí només hem sentit parlar de socialistes, republicans, de la gent d'Esquerra... Evidentment que varen lluitar per la democràcia, però també els catalanistes, també els nacionalistes. I cal que fem tots plegats aquest esforç de buscar consens i de buscar aquesta pluralitat.

I respecte a l'equip d'historiadors, evidentment, jo sí que m'he llegit les seves opinions, i evidentment els han esmenat absolutament la plana, però la Llei segueix tenint aquests deixos, i això no és culpa de la Comissió: això és culpa d'aquells qui han redactat la Llei.

Moltes gràcies.

El vicepresident primer

Gràcies, senyora Borràs; reconeixerà que té un concepte de les al·lusions, com a mínim, diferent del meu.

Senyor Bosch, té la paraula.

El Sr. Bosch i Mestres

No, simplement per reiterar, davant dels arguments que ja havia exposat la senyora Meritxell Borràs, que el que ens ha sabut greu a nosaltres –i per això m’he expressat com m’he expressat– és que continuo tenint la sensació que la seva opinió es basa en judicis d’intencions, que no sé en què fonamenta, i en prejudicis que es basen més en fantasmes del passat que en la realitat política catalana actual.

El president

Posem a votació l’esmena a la totalitat del Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, estrictament; la de Convergència i Unió ha estat retirada.

Comença la votació.

Aquesta esmena ha estat rebutjada per 15 vots a favor, 45 abstencions i 72 vots en contra.

Continuarà, doncs, la tramitació de la Llei.

28 Compareixences d'organitzacions i de grups socials a la Subcomissió de Cultura del Parlament

En la tramitació parlamentària del Projecte de Llei del Memorial Democràtic hi ha hagut un total de vint-i-quatre compareixences repartides en cinc sessions (dies: 20, 26, 29 i 30 de juny i 20 de juliol). En document annex trobareu el text íntegre de les compareixences.

En concret, hi ha comparegut:

20 de juny de 2006

- L'Associació Catalana d'Expresos Polítics del Franquisme.
Sr. Enric Pubill i Sr. Martí Bielsa
- L'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica de Catalunya.
Sr. Manel Perona i Medina
- Comissió Assessora del Memorial Democràtic en relació amb el Projecte de Llei del Memorial Democràtic.
Sr. Borja de Riquer i Permanyer
- Coordinadora per a la Recuperació de la Memòria Històrica i Democràtica de Catalunya.
Sr. Jaume Valls i Piulats i Sr. Àlvaro Fernández Alonso
- L'Associació Pro Memòria als Immolats per la Llibertat de Catalunya.
Sr. Pere Fortuny i Velázquez

26 de juny de 2006

- Intersindical-CSC. USTEC.
Sr. Xavier Díez i Rodríguez
- Comissions Obreres.
Sr. Àngel Rozas i Serrano i Sr. Javier Tebar i Hurtado
- Unió General de Treballadors.
Sra. Rosa Puig Serra
- Confederació Nacional del Treball.
Sr. Just Casas i Soriano
- Confederació General del Treball.
Sr. Emili Cortavitarte i Carral
- Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans.
Sr. Albert Balcells i González

29 de juny de 2006

- L'Arxiu Nacional de Catalunya.
Sr. Francesc Balada i Bosch
- Revista Idees.
Sr. Jaume Renyer Alimbau
- Sr. Jordi Casassas Ymbert. Catedràtic d'història contemporània de la Universitat de Barcelona
- Fundació Josep Irla.
Sr. Josep Vall i Segura
- Centre d'Estudis Contemporanis.
Sr. Enric Pujol i Casademont

30 de juny de 2006

- Associació Exinternats del Franquisme a Catalunya.
Sr. Joan Pi i Cabanes
- Museu d'Història de Catalunya.
Sr. Jaume Sobrequés i Callicó
- Comissió per la Dignitat.
Sr. Josep Cruanyes i Tor

20 de juliol de 2006

- Sr. Oriol Junqueras i Vies. Historiador
- Sr. Enric Calpena i Ollér. Historiador
- Centre d'Història Contemporània de Catalunya.
Sr. Lluís Ferran Toledano
- Societat Catalana d'Estudis Històrics.
Sr. Gaspar Feliu i Montfort
- Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (Comebe).
Sr. David Tormo i Benavent

30 Manifest a favor de l'aprovació de la Llei del Memorial Democràtic

El 20 de juny de 2006 el Sr. Enric Pubill, president de l'Associació d'Expresos Polítics del Franquisme, va comparèixer davant la Subcomissió de Cultura del Parlament de Catalunya.

En el decurs de la seva intervenció, el Sr. Pubill va llegir un Manifest de suport al Memorial Democràtic, signat inicialment per la Fundació Cipriano Garcia, de Comissions Obreres, l'Associació d'Antics Guerrillers Espanyols a França, l'Associació de Refugiats Republicans a França i l'Associació d'Amics de les Brigades Internacionals.

Posteriorment, cinc-centes signatures van donar suport al Manifest.

El text del Manifest és el següent:

**RECLAMEM L'APROVACIÓ DE LA LLEI DEL MEMORIAL DEMOCRÀTIC DE CATALUNYA.
CAL COMENÇAR A CONSTRUIR UN FUTUR PER AL PASSAT**

El nou Estatut de Catalunya, el flamant instrument d'autogovern que ens hem donat, recull entre els seus principis polítics rec-tors el de la "recuperació de la memòria històrica". Per això, tenim raons per expressar la nostra confiança en el fet que el pro-jecte de Memorial Democràtic, que ha impulsat la Generalitat de Catalunya al llarg d'aquesta legislatura, sigui una realitat les setmanes vinents. L'aprovació del nou Estatut legitima aquesta esperança.

Les raons de la nostra confiança provenen del disseny que finalment s'ha fet i s'ha concretat en el Projecte de Llei del Memorial Democràtic. Però també del temps i de la forma en el tràmit parlamentari per tal que s'aprovi aquesta nova Llei autonòmica, que ha estat tramitada per via d'urgència i que encara disposa de dues sessions del Parlament català perquè s'aprovi.

La concepció d'aquesta iniciativa del Govern de Catalunya té un alè que prové de sota, de la societat civil. La proposta ha estat oberta i clara. Es tracta d'oferir un futur a les experiències històriques que ha travessat la societat catalana contemporània, amb l'objectiu que la ciutadania pugui exercir el dret civil a conèixer la nostra història.

L'esforç col·lectiu que ha donat suport a aquest Projecte de Llei ha estat ampli. Fins ara, hi ha hagut acord entre les forces polí-tiques amb representació parlamentària, llevat del Partit Popular. El projecte de Memorial Democràtic ha estat elaborat per un grup plural d'especialistes universitaris de prestigi reconegut. També ha comptat, de bon principi, amb la participació d'una densa i plural xarxa d'associacions esforçadament dedicades, algunes des de fa molts anys, en pro de la recuperació de la memòria històrica.

Aquest esforç col·lectiu no s'hauria de perdre en la filigrana dels interessos partidistes de darrera hora i el càlcul polític davant les properes eleccions autonòmiques. No poden fer-se "temps morts" per a l'aprovació d'una Llei que ha trigat trenta anys a ser possible i que ha de permetre que ens enfrontem amb el nostre passat més recent. Això cal fer-ho amb serenitat i amb la volun-tat de fer possible l'exercici d'un dret civil per enfortir la cultura democràtica del país.

La voluntat ciutadana, expressada de moltes formes aquest any, mitjançant nombrosos actes commemoratius al voltant de la Segona República i la Guerra Civil, és clara i ferma. Aquesta voluntat ciutadana coincideix plenament, tal com s'expressa, a veure la necessitat, després de molts anys de "desmemòria", que no d'oblit, de fer realitat la rehabilitació moral i social de les persones que han patit represàlies durant el franquisme.

Per fer-ho, el Govern de la Generalitat ha impulsat el projecte d'una institució de dret públic, amb autonomia respecte als can-vis de governs, que s'encarregui de definir i projectar les polítiques públiques de gestió de la "memòria democràtica". Amb

aquesta proposta, com recull el Projecte de Llei, hi hauria l'oportunitat de commemorar la lluita per la democràcia, d'investigar la història col·lectiva i, finalment, constituir una via per difondre entre les generacions futures, amb l'expressió de la pluralitat de memòries, el coneixement dels fonaments del sistema de llibertats de què gaudeix la societat.

Si això no fos així, i si eventuais interessos clarament electorals i partidistes s'imposessin a aquesta voluntat col·lectiva, la ciutadania catalana se sentiria burlada. Si aquells que aspiren a ser els nostres governants ignoren les demandes dels governats, no serà possible parlar de dignitat ni de reconeixement de les víctimes, que hauran estat de nou menyspreades. Si aquells que han governat, alguns durant molts anys, volen tornar a governar i per fer-ho utilitzen el cristall de l'estret interès partidista, després no serà possible que parlin de compromís amb el dret civil de conèixer la nostra història, perquè ells mateixos hauran estat els responsables d'haver-ho impedit. Si es fa això, serà evident que els qui no volen avançar en drets civils són els qui volen fixar un determinat "passat per al futur". L'exigència ciutadana ha d'aconseguir que qui té responsabilitats polítiques per fer possible l'aprovació definitiva de la Llei de Memorial Democràtic no pensi en el seu propi interès, sinó que pensi en l'interès de Catalunya.

La memòria democràtica del nostre país és un patrimoni col·lectiu per al qual el Govern de Catalunya ha previst un futur digne i compartit. Ara toca que la ciutadania reclami als nostres representants polítics la mateixa generositat i dignitat que han mostrat durant molt anys aquelles persones que, des de diferents visions i posicions, van lluitar per tornar i construir de nou la democràcia al nostre país.

